

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— "
 Pe 3 luni . . . 7.— "
 Pe o lună . . . 2.40 "
 Pentru România și
 străinătate:
 Pe un an . 40.— franci.
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
 și ADMINISTRATIA
 Strada Zrinyi Nr.1/a

—
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.

Mulțumite publice și Le-
 deschis costă șirul 20 li.
 Manuscrisurile nu se in-
 napoiază.

„O revistă literară“.

De Emil Isac.

În sfârșit trebuie să recunosc mulțumit că în presă se vorbește și despre existențele literare... Alături de comunicatele statelor majore în cari se constată că mor sute și mii de soldați, se publică necrologul literaturii noastre din Ardeal și panegiricul cum este foarte firesc, scoate note de duioșie din sufletul acestor, cari pentru manifestările literare aveau numai un zimbet de dispreț. Ierte-mă publicul, dar eu cunosc foarte bine psihologia oportunistului și în vina lui scriu toate păcatele și neajunsurile presei din Ardeal.

La noi mania sinecurilor a devenit înspăimântătoare. Organizația noastră socială firește, nu permite luxul individualismului rafinat, căci pe lângă malurile Someșului și ale Oltului puține castele se ridică, sapa de lemn zingănește însă foarte des în pământul mașter. La noi în Ardeal nu poți fi individual, căci nu te iartă situația materială. Ca să poți, o viață întreagă, să admiri pânzele lui Rubens și să te narghilezeze muzica lui Gounod, ca să poți o viață întreagă, să frecventezi bibliotecile de lângă Tamisa și Sena, să-ți vindeci spleen-ul pe nisipul Biaritzului și să-ți aduci românismul romantic numai „á impressione” acasă în vilegiatură, ți-ar trebui milioane. Agonisind însă cu truda zilelor de proză felia de pâine adesea invidiată de cel mai bun prieten al tău, idealismul se confundă lesne cu meseria și visurile se uită de dragul unei misturi plăcute. Oportunismul este caracteristic popoarelor mici, căci la aceste însemnează însăși existența.

Noi Ardelenii suntem la începutul socializării noastre. N'avem încă, orice s'ar spune, clasa de mijloc, cum ne lipsește cu desăvârșire — și păcat — aristocrația. Analfabetismul este scuza politicele guvernurilor, iar starea morală și materială în care ne aflăm, nu poate fi analizată decât din punctul de vedere al criticismului oportunist. Bineînțeles, o societate cum este a noastră, nu are tendențe colective de cultură și necesitățile sale intelectuale se pot foarte ușor temporiza. În detrimentul acesteia, avem însă o uriașă putere de disciplină a conștiinței naționale. Aceasta poate face minuni în orice acțiuni culturale și spontaneitatea firească, un neprețuit rezervoriu de energie, ne încoronează cu succes orice ingenuă spirituală. Oameni, cari niciodată n'au auzit de aeroplan, văzând pe Vlaicu sburând, au fost convinși de progresul tehnicii. Oameni, cari niciodată n'au văzut Teatrul Național și n'au auzit graiul românesc, au devenit cu totul sclavii Thaliei române după turneul dlui Antonescu. Oameni, cari niciodată nu s'au entuziasmat de latinismul strălucit și au disprețuit poezia literaturii românească, s'au făcut credincioși slovei românești decând cu excursiunea Societății scriitorilor români. Modul cu care poate fi deșteptat interesul pentru o cauză este în sarcina aceluia, ce inovează o acțiune. Un director de teatru trebuie să-și cunoască publicul înainte de-a pune pe scenă o piesă, un editor de ziare își recrutează scriitorii după cerințele intelectuale ale publicului, un cântăreț nu va cânta la Berlin: Good save the King și la Paris: Deutschland über Alles... Supraviețuirea spiritului publicului nu este dată manifestațiilor sporadice intelectuale, căci

presa fiind o necesitate a zilei, ea nu poate avea altă țintă decât a prepara intelectualitatea pentru progres.

Literatura își poate avea și ea presa, dar nici aceasta nu poate avea altă țintă decât a prepara intelectualitatea pentru viitor. Ca să scoți în Ardeal o revistă literară, ar însemna, să scoți publicul din gustul vechiu și din atmosfera diletantismului rușinos de atâția ani de zile. Ferească Dumnezeu ca aserțiunea aceasta să se refere la „Lucaefărul” mort, deși — par'că din ordine personală — la revista aceasta s'a patronat alături de munca superioară a conștiinței literare și cel mai periculos sectarism. Vorbesc însă de multe alte reviste, cari apăreau cu duimul în Ardeal și toate, își pretindeau un „titre de gloire” pe care nu-l meritau. În numele conștiinței naționale nu poți solicita publicului ca să sprijinească orice tipar, ce pretinde a fi revistă literară, chiar dacă programul estetic este înlocuit cu foarfeci și produsul artistic cu reproducerea sistematică a naivităților din Gartenlaube. Ca să faci o revistă literară trebuie să fi convins — de trebuințele estetice ale publicului nostru din Ardeal — și ierte-mă, toți aceia, cari disprețuiesc spiritul matur al publicului nostru, să constat, că în aptitudini estetice publicul nostru a trecut peste nivelul de a-l putea consecvent teroriza cu diletantism și cu neputință. Publicul nostru din Ardeal a fost în imediată atingere cu curentele literare din România și apus. Se vor găsi mii și mii de intelectuali în Ardeal, cari au citit un numai „Familia” de odinioară, ci și „Vatra”, „Literatura română”, „Viața românească”, și m. a. reviste bune. Nu cred că în Ardeal nu s'ar găsi mii și mii de cititori, cari

In tren...

Aleargă....

Greu trenule aleargă,

Pe stepa pustie și largă....

Aleargă și geme și plânge

Pe șine stropite cu sânge...

Aleargă și geme și plânge

Și 'n goană spre moarte ne duce

Voinicii își fac sfânta cruce...

Și trenul aleargă....

Aleargă....

Aleargă....

Și morți vom fi și noi, ca mâne,

In gropi de erol...

De vânturi, de ger și de ploaie

Scăpa-vom ca mâne,

Scăpa-vom, scăpa-vom și noi....

I. NEGURĂ.

Therese Figneur.

Intre multe personalități interesante ale unor timpuri glorioase trecute, cari la începutul anilor patruzeci din secolul trecut, trăiau încă, se afla o femeie rară, Madonna Luther. Ea trăia în anul 1842 dintr'o mică pensie în pensionul d'Enghien. Odinioară se numea Therese Figneur și îmbrăcămintea femeiască o schimbase pentru multă vreme cu uniforma de dragon. Theresa fusese pătrunsă de ideile entuziaste ale revoluției și ca multe femei din acel timp, și-a oferit serviciile armatei republicane. În anul 1793 a cerut să fie primită în legiunea Allobrogică. Corpul acesta de armată a fost cel dintâi trimis la asediarea Toulonului. Purtarea ei plăcută și nesilită, extraordinara prezență de spirit și curajul, de care a dat dovadă, i-au câștigat numele de „Sous Gène”. Sub acest nume era trecută în listele regimentului. După asediarea Toulonului, Therese intră în regimentul 15 de dragoni și făcu campania din Catalonia. Aici se aduse un decret al conventului, care elimina toate femeile din armată. Dragonul feminin se distinse însă în așa grad încât numai ei singure i-a fost permis să rămână în armată. Intre aceste a început să se ridice steaua lui Napoleon, care conducea campania din Italia. Theresa n'a lipsit dela nici o luptă; cu mare vitejie s'a luptat în Piemont și la Novi.

Opt ani petrecuți pe câmpul de luptă, i-au dat dreptul la o pensie, care primul consul i-a și acordat-o. Therese Figneur a primit 200 franci „pentru ținuta ei vitejească ca dragon”.

Ea s'a retras în micul oraș Montelimort, iar mai târziu în Cholon-sur-Saone. Însă viața de campanie, farmecul luptelor și a scenelor sălbatice, constituiau o a doua natură a acestei femei extraordinare. O existență liniștită nu-i convenea și începuse din nou să se gândească la reintrarea în armată. Therese împlini atunci 28 ani. Ea se anunță colonelului Sekstiani, care era rudenie cu primul consul și comanda regimentul 9 de dragoni. Regimentul locuia în casarma Ave Maria din Paris și când Therese și-a făcut intrarea acolo, camarazii ei au primit-o cu un entuziasm de nedescris. Colonelul i-a plătit echiparea și trebuie îndeosebi amintit că nu a fost lăsată să locuiască în casarmă, ci cu 25 franci lunar i-au închiriat o cameră pe Omoi des Ormes. Reintrarea ei la reg. a fost publicată la apel cu adausul că „regimentul poate să numere din nou printre ai săi pe vechiul camarad viteaz”.

Vestea aceasta a străbătut ca fulgerul Parisul și amazoana cunoscută după faptele ei eroice din trecut, a ajuns renumită și era primită de societatea și cerclele din Paris ca o leoaică. Într'o zi avea să ajungă în contact cu

n'ar sprijini din răspuneri o publicație literară, care nu s'ar milogi mereu după bacșiș, ci ar realiza idealul pozitiv al progresului nostru cultural. Desorientarea este însă generală. Editorii socot că fac bine abandonând ideea editării unei reviste, iar publicul așteaptă. Scriitorii români din Ardeal, (înțeleg acei de acasă și aceștia foarte distinși și foarte numeroși) așteaptă momentul pentru a-și da concursul în realizarea unui ideal. În letargia actuală, tăcerea este vinovată din ambele părți, dar mă întreb, de cine se poate da semnalul — de un editor, ori de un scriitor? Și oare, în lipsa unui fond, care să stabilească triumful continuității muncii începute, instituțiile noastre bogate, ar greși împotriva principiului mercantil, oferind ajutorul lor material acelor, ori acelui, ce are de gând să prepare o revistă?

Am simțit necesitatea de-a duce, în ajunul realizării unui plan, cuvintele aceste înaintea publicului nostru. Ar însemna o mare lașitate, să nu cutez a discuta în plina lumină chestiunile aceste importante, cari au acelaș caracter etic ca și toate celelalte lupte ale neamului românesc. O „revistă literară” trebuie să se facă pentru mulțumirea și potolirea nedumeririi acelor, cărora un vers, ori o navelă le este măcar de acelaș preț, ca un pahar de vin, ori o felie de șuncă... Publicul nostru conștient și cult să fie încredințat, că războiul bestial, n'a putut adormi cu totul conștiința acelor, ce simt că îi așteaptă mai mult decât fotoliul de mătase al unei sinecure și o țigară blondă între degete, în al cărei fum dispar toate: conștiință, ideal, cultură, altruism...

Atitudinea României.

Arad, 9 Oct.

Războiul intră într-o nouă fază deodată cu ivirea pe scenă a Balcanicilor. Intențiunile puterilor centrale le știm. Se forțează prin o viguroasă ofensivă deschiderea drumului peste Dunăre la Constantinopol pentru a reuși aprovizionarea și salvarea credinciosului aliat. Pentru împătrita înțelegere situația este deosebită. Ce rezoane o conduc, prin ce mijloace vrea ea să paralizeze ofensiva germano-austro-ungară, căbi de forte armate cari să egalizeze pe cele ale puterilor centrale nu pot dispune? Ele sunt de ordin diplomatic. Vreau, adică, puterile Ententei să convingă pe Români și pe Greci că este pentru ei o supremă necesitate atașarea armatelor lor pentru stavilirea ofensivei dela Dunăre a

cea mai interesantă și mai sărbătorită femeie din Paris. Secretarul Denon, povesti foarte mult Madame-ei Bonaparte, fermecătoarei Iosefina, despre acea femeie unică și Iosefina dori s'o cunoască, ceea ce Theresa primi cu plăcere. Ea fuse primită într'un cabinet cu pereți de oglindă. Madame Bonaparte, era atât de frumoasă, de simplă și de amabilă, încât Theresa a fost nespuse de încântată. Iosefina ținea în mâni o farfurie cu struguri cari îi predă dragonului feminin; acesta trebui să povestească imediat întâmplări din viața lui, apoi fu condus oaspele prin celelalte odăi. Primul consul însă nu se prezentă, fusese reținut de afaceri în Paris și Therese părăsi Saint-Clond fără a fi văzut Napoleon. La o a doua vizită se prezentă călare cu coiful pe cap. Un superior al ei îi împrumută pentru această vizită armăsarul său năstrușnic. Ea galopă pe dinaintea castelului atât de vehement că scăpărau scantei din copite; ajunsă în curte liniști armăsarul și sărind cu dibăcie din șea, alergă în sus pe trepte și sărută mâna Iosefinei. Dragonul feminin fuse condus de Iosefina în sala de primire, unde trebui să-și povestească din nou întâmplările. De astădată era și Napoleon de față. „Ei bine, domnule Seus Gène”, zise el, „nu mă aflu și

puterilor centrale, căci această ofensivă tinde, zice-se, sdrobirea independenței statelor balcanice și infeodarea lor. O sinteză a rezoanelor Ententei cuprinde articolul prin din „Le Temps”, organul ministerului de externe francez, în numărul dela 27 Sept. ce ne sosește astăzi. Il traducem ca un document al zilei. Lupta diplomatică a împătritei înțelegeri a suferit în Balcani consecvent eșecuri, iar acum noi eșecuri sunt în perspectivă.

Numai drumul Serbiei conduce puterile centrale la Constantinopol. Există un drum și peste România. Peste el s'a făcut contrabanda războiului germanic pentru Turcia până ce guvernul din București nu a observat plasa în care a alunecat și a interzis traficul ce întreținea rezistența aliatului Germaniei. Amenințările austro-germane se isbiră de fermitatea președintelui consiliului român și manevrările de trupe pe frontiera Carpaților au rămas fără ecou. D. Brătianu într'adevăr anunță la Viena că dacă aceste trupe vor fi menținute în fața teritoriului regatului românesc, să-i fie permis să constate că sunt intențiuni neamice. În acelaș timp au fost luate dispozițiile militare și o sută de mii de oameni au fost plasați să apere punctele de acces ale țării. Acest demers a avut de consecință retragerea efectivelor austro-ungare.

Austro-Germanii vreau astăzi să întindă mâna Bulgarilor peste Serbia. Ei nădăjduesc că trupele regelui Ferdinand vor veni cât mai în grabă să-i întâmpine pentru a le ușura trecerea dificilă peste Dunăre. Însă la București nu sunt puși la siguranță că trupele kaiserului și ale lui Francisc Iosif nu intenționează să treacă și peste teritor românesc. Evenimentele sunt așteptate. Preparative militare au fost făcute, de altfel, deja de mult timp pentru a se putea face repede față oricărei surpriză. Așa se explică poate că nici un decret de mobilizare n'a fost publicat până astăzi în România.

Cu toate aceste Bulgaria afirmă că ea vrea numai să observe o neutralitate înarmată și că nu urmărește nici un plan agresiv față de vecinii săi. Ea se scuză că Serbia proclamând teritoriul său lăaturalnic dela frontiera bulgară zonă de războiu, precauțiunile sale sunt justificate. La București, s'a luat numai notă de această afirmațiune. La Niș, a fost ascultată cu un scepticism justificat, și ziarele sârbești remarcă nu fără rezon că demersurile aceste se explică prin faptul că la Sofia se încearcă luarea ultimelor dispozițiuni și astfel se așteaptă diviziunile austro-germane despre cari se vestește că stabilesc terenul de operațiuni. Pressa românească însă nu dă tot crezământul veștilor oficiale prin cari Bulgarii se năzuiesc să susțină confuzia până în clipa de acțiune. Regele Ferdinand este cu mult mai compromis decât să se poată reculege. Și amenințările de moarte ale dlui Radoslavoff față de șefii opoziției, cari au prins de altfel, căci o dovedește ultima atitudine a dlui Ghenadieff, indică clar că la Sofia s'au

acum tot așa de urât ca pe timpul asedierii Toulonului?” Fața Theresei se împurpură dintr'odată și spre delectarea Iosefinei și fetei ei, ea deveni confusă. „Generale, eu”, zise tremurând. „Bine, bine”, reluă Napoleon întors către Iosefina: „Știți voi că ea m-a numit un negru-galben? Sustinea că sunt mai galben ca ceara și mi-aduc foarte bine aminte, voia să se duceleze cu mine”. Theresa ripostă: „Generale, dacă ai o memorie așa bună, trebuie să știi că la Toulon ți-am dus obuze pentru tunuri și nu m'am înspăimântat de focul dușmanului. Napoleon hotări ca Theresa să rămână în Saint-Clond. Însă ea nu era creiată pentru o viață liniștită; deveni melancolică și monotonă, se gândea la viața din campanie, la camarazii ei și la uniformitatea vieții din castelul liniștit, liniștea forțată o făcea bolnavă. Într'o zi se reînnoarse la armată, făcu campania din 1805 și 1806 și intră cu armata glorioasă în Berlin. În 1810 merse cu garda națională a împăratului în Spania, iar în 1812 fusese făcută prizonieră de-o bandă războinică a lui Merinos, fu dusă la Lissabona și de aici în Anglia.

luat măsuri asupra cărora nu se mai poate reveni.

D. Brătianu, care și-a luat angajamente verbale cu împătrita înțelegere rezervându-și alegerea clipei de acțiune, observă situația cu obișnuita sa impasibilitate. Până acum nu s'a decis să iasă din neutralitate. Însă nu va rămânea probabil mult timp indiferent față de cutropirea Serbiei. România — mai mult decât Grecia și aliații săi — nu va putea admite ca drumul de fier al Salonicului să fie obiectul unei intrări în acțiune a Bulgariei, căci ea ar pierde atunci unica linie ferată care o pune în legătură cu Mediterana și Europa occidentală. Guvernul din București, compromis în ochii puterilor centrale, suspect Bulgarilor, se va găsi izolat între două fronturi de luptă cari nu-i vor lăsa libertatea de acces decât spre Rusia.

Apărarea liniei Salonicului reprezintă astfel un interes primordial pentru aliați. Prin ea s'au menținut comunicațiile Serbiei și Rusiei cu Mediterana și atitudinea Bulgariei ne împune datorită să sprijinim pe Sârbi împotriva oricărei tentative de distrugere. Linia trece la câțiva kilometri dela frontiera bulgară și atentatul împotriva gării dela Strumița și podului peste Vardar în luna Aprilie din urmă făcut de o bandă de comitații demonștră pericolul unei surprize din această parte. Sârbi, evident, au luat măsuri și un atac va fi probabil respins, însă nu e mai puțin necesar ca în timp scurt prezența trupelor franceze și engleze să-i trezească pe Bulgari, să-i facă să înțeleagă că aliații au grije de destinele Serbiei și nu sufer sdrobirea ei.

Prezența corpului de armată al Ententei în Balcani va da României impulsuinea să intre pe scenă. Nu poate fi dorit la București succesul alianței germano-turcești. Este imposibil ca Bulgaria să fie suferită să joace rolul ce avea să și-l asume în Balcani. E inutil să desfășurăm din nou rezoanele. Ele sunt cunoscute pretutindeni și conving pe oricine. Numai frica unui atac austro-german poate întârzia deciziunea dlui Brătianu, însă dacă operațiunile încep pe frontul sârbesc și sosirea aliaților va restabili echilibrul forțelor în Serbia, România nu mai are motiv să întârzie acțiunea sa.

Aliații au luat hotărârile și nu se va întârzia executarea lor. Este indispensabil să se amintească, la Paris ca și la Londra, că declarațiile liniștitoare ale guvernului din Sofia n'au întreținut cât de puțin continuarea planurilor sale agresive și executarea lor. Pentru a înlătura orice discuțiune, trebuie să ne reamintim exemple proaspete. Războiul din 1912 a izbucnit în momentul chiar când Bulgaria asigura că ea n'are nici o intențiune agresivă contra Turciei și când, în lunie 1913, ea se năpusti asupra aliaților sârbi și greci, cancelariile din Petrograd, Londra și Paris crezură că regele Ferdinand era pe cale să increadă arbitrajului țarului diferendul său cu Sârbi și Grecii! Este nepermis ca procedee de aceste să se înoiască, procedee a căror semnificație am învățat dela Bulgari s'o cunoaștem. Pentru a ne convinge, o dovedește faptul că Bulgaria, care nu-i amenințată de nimeni, grăbi preparativele militare și dădu asigurări de intențiuni pacifice ce le proclamă.

PENTRU „ALBUMUL DECO- RAȚILOR ROMÂNII”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” grabnic fotografiile vitezilor noastre și informațiunile necesare (locul nașterii, regimentul, vârsta și faptele răsplătite cu medalia respectivă).

Regele Carol I.

— Un an dela moartea lui. —

Arad, 9 Octomvrie 1915.

Dela moartea regelui Carol se împlineste mâine un an. A murit în ajunul prefacerilor mari în Europa și în țara de sub sceptrul său glorios.

Marele rege a murit pe când flăcările incendiului uriaș ce s'a abătut peste bătrâna Europă începeau să mistuiască rodul civilizațiilor seculare, și regele supraveghia cu grije de părinte destinele Țării Românești. Caracterul imprimat de El politicei românești nu s'a schimbat nici astăzi și nu se va schimba. Lozinca ce L-a că-

MAJ. SA REGELE CAROL I.

lăuzit a fost dintre cele mai fericite, mai adevărate, căci scutește un stat tinăr de aventuri și-i crește prestigiul în fața străinătății.

Care a fost lozinca regelui Carol? România să mențină raporturi de prietenie cu toate statele învecinate. N'a fost partizanul politicei externe agresive. Tot timpul îl consacra pentru consolidarea internă a regatului, pentru lărgirea rețelei de linii ferate, pentru îmbunătățiri de ordin gospodăresc, solitudinea pentru armată l-a fost constantă, pentru că regele Carol era eminent soldat, unul dintre cei mai mari generali de pe continent, și știa că împlinirea ideilor naționale de care vorbea deseori, nu este posibilă fără stropire de sânge. Avantagiile politicei acesteia interne adânc socotite se răsfărgeau în chip evident asupra prestigiului țării, asupra raporturilor cu străinătatea. Se putea vorbi astfel mai apăsat despre acele idealuri naționale.

A murit marele rege în ajun de mari prefaceri în lăuntru țării Sale. Constituanta avea menirea să rezolve reformele agrare și cu siguranță, dacă nu izbucnea războiul astăzi în Țara Românească câteva milioane de țărani s'ar fi bucurat de independență economică și de un exercițiu larg al drepturilor cetățenești. Dar reformele se vor face desigur cu venirea timpurilor de pace echitabilă.

Dacă moșteniri prețioase lasă regele Carol cel viteaz și Înțelept României de astăzi, în politica internă și externă...

Regele Ferdinand al României și cauza națională.

— Un articol al dlui general Gr. Crăiniceanu —

În ziarul „Universul” dela 21 Septemvrie v., d. general Gr. Crăiniceanu, directorul ziarului, publică un articol, în care se ridică împotriva acelor politicieni războinici, cari duc acum campanie împotriva M. Sale regelui Ferdinand, punând la îndoială bunele și sincerile lui sentimente.

Acestor politicieni, d. general Gr. Crăiniceanu le răspunde astfel:

„Unii luptători ai cauzei naționale se îndoiesc de voința regelui întru mărirea României. Mulți scriu și-mi cer a le spune dacă regele lor va merge. Le răspund: Numai această grijă să aibe Români.

Pressa noastră liberală, înfruntând săgețile celor mai înflăcărați dela întrunirile parlamentare, și cari nu erau factori responsabili, a stăruit asupra statorniciei și neclintirii așezământului nostru constituțional: dinastia. Ea a adăugat că, cu aprobarea regelui și țării, politica este a guvernului și el își ea toată răspunderea. Pressa opozițiunii a acceptat acest teren de luptă, și a întors arcurile contra guvernului.

În timp de zeci de ani am avut norocul să cunosc adesea în intimitate pe regele nostru.

Cu cât regele Carol era rece, și nepătruns, cu atât regele Ferdinand este cald și înțeles. Inima și sufletul lui sunt de aur. Logica cauzelor și fatalitatea efectelor le posedă în cel mai înalt grad. El se supune acestora și le exercită cu dreapta judecată, curaj, devotament, patriotism, cavalerism și entuziasm, care, natural, une-ori merge până la aprindere, ca la toți entuziaștii. Numai, nimeni să nu-i turbure fondul și avântul acestor calități. La o parte: rău sfătuitorii, lingușitorii, ariviștii, ambițioșii, intrigantii, vanitoșii, selecții și fără caracter”.

Daruri pentru batalionul IV al regimentului 33.

Continuăm cu publicarea dăruirilor pentru batalionul IV al regimentului 33. Notăm totodată, că în numărul nostru de ieri s'a strecurat o greșală de tipar. Anume domnișoara Ecaterina Pitiș a dăruit 5 cor., nu 2, cum s'a tipărit. Azi am primit la redacție următoarele contribuiri:

Iosif Russu, Arad	5 cor.
N. N., Arad	5 cor.
Dr. Teodor Botiș, Arad	2 cor.
Dr. Ioan Codrean, avocat, Chișineu	3 cor.
Iustin Monția, preot Șicula	2 cor.
La oaltă	17 cor.
In numărul trecut	235 cor.
De tot	252 cor.

Rugăm din nou pe cetitorii noștri din comitatul Aradului să ne trimită obolul lor pentru iubiții noștri eroi.

Glasul tunurilor puterilor centrale trimite solie până la București — și mai departe.

— Din presa maghiară. —

Vorbind despre noua ofensivă contra Serbiei ziarul *Budapesti Hirlap* de azi scrie între altele următoarele:

„Comandantul, care conduce operațiunile acestui războiu peste Dunăre, deodată a luat în mâinile lui și regularea chestiei Balcanului.

Balcanului, care până acum a oferit numai motivele pentru acest războiu și care a prezentat numai o importanță episodică, în urma asedierii Dardanelor i-a venit un rol decisiv. În cazul când comandamentul nostru militar va reuși să măture în curând Serbia, să readucă la vechiul lor drept și dreptate pe acei, cari acolo jos au fost neîndreptățiți și să ia sub aripile ocrotitoare orice aspirațiune justă și să zădărnicească machinațiunile bizantine ale Balcanului: atunci această trecere peste Sava și Dunăre într'un mod neașteptat ne va apropia către pace. Numeroșii agenți și mijlocitori, cari în mâni cu săculețe, într'unul având aur, iar în cellalt promisiuni, colindă toate curțile balcanice, vor dispărea de pe scena intrigelor, se va pune capăt târguieșilor, ademenirilor și intimidărilor: **Curțile și Scupștinele vor fi silite să se declare, marea și decisiva oră a hotărârilor va suna pentru toți.**

Aceasta o vestesc gătlejurile de metal ale tunurilor maghiare și germane dealungul malurilor Savei și Dunărei. Iar glasul lor va trebui să se audă până la București, Sofia, Atena și Constantinopol.

Cuvântul vestitor de sfârșit al tunurilor noastre se va auzi și mai departe: până chiar la Roma, Paris, Londra și până la Petrograd. Să aștepte aceștia, că în vreme ce ei se sfătuesc și discută câți oameni, de unde și cum, să debarce la Salonic, noi am depășit deja Dunărea și ne batem pe pământ sârb, pentru ca să dăm lecții Europei, că soarta Balcanului nu o vor rezolvi puterile occidentale îngâmfate, prepotente și intrigante, ci noi, vecinii acestor popoare.

Europa s'a intrus foarte multă vreme în așa numita chestie orientală. Dar ea a făcut numai tulburări, răscoale, asasinat și războiu. Însă, în urma acestui războiu noi intrăm în drepturile noastre naturale, fiindcă în primul rând pe noi ne interesează cele ce se petrec în nemijlocita noastră apropiere și vrem să știm dacă în vecinătatea noastră locuiesc răsvrățitori, tâlhari, comitajii și asasini, ori doară cetățeni cinstiți și pașnici”.

Albumul decorațiilor români.

Ideea constituirii unui album al decorațiilor noștri a prins. Nu este zi în care să nu ne soiască un plic pretios. O dovadă că o publicație ca aceasta umple un gol, împacă o necesitate generală, este dorită îndeosebi astăzi, când toți am vrea să cunoaștem pe aleșii reprezentanți ai sângelui românesc cari au excelat prin fapte vitejești și au reușit să determine superioritățile militare să-i distingă, și, când nici o revistă românească ilustrată nu face un serviciu ca acesta.

Am dori ca ideea să prindă cât de bine, să preocupe cât de intens îndeosebi pe intelectualii noștri cari să stimuleze de cu vreme pentru reușita editării albumului printre toate păturele societății românești. În timp cât de scurt să primim fotografiile mai multe împreună cu informațiile indispensabile.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 8 Octomvrie. — Se comunică dela cartierul principal:

Pe frontul rusesc: Dușmanul a atacat ieri pe întreg frontul din Galiția orientală și Volhinia. Atacurile executate cu mari forțe și întrebunțându-se o enormă cantitate de muniție au rămas zadarnice. La frontiera Basarabiei pe înălțimile ce se găsesc la nord de Nistru și lângă Strypa, la nordvest de Tarnopol, Rușii au pătruns în două locuri în tranșeele noastre, dar azi dimineață, trupele de ajutor austro-ungare și germane, cari au grăbit într'acolo, i-a scos ianăș. Tot așa s'a sfârșit și ațacul împotriva satului Satanow, care se găsește la nordvest de Kamienet, devenind satul centrul unor lupte desperate, fiind când în stăpânirea noastră, când în a Rușilor, dar acum iarăș suntem noi stăpâni pe el. Deasemenea am respins la nordvest de Olike în luptă piept la piept forțele dușmane în număr covârșitor. În lupta aceasta s'au distins în chip deosebit regimentul de infanterie nr. 89 și regimentul de landwehr nr. 31

PENTRU „CARTEA DE LAUR ROMÂNEASCĂ”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” orice act, dovadă de vitejie

... săvârșită de eroii noștri. ...

din Teschen. La nord de Olika lupta a fost foarte violentă. La nord și nordost de Kolki am câștigat teren prin contraatac. Am ocupat satele Lisowo și Galuzia, aparate de dușman. În luptele ce s-au dat ieri și alaltăieri pe teritoriul Volhiniei am făcut prizonieri în total 4000 Ruși. Dușmanul a suferit pierderi foarte grave.

Pe frontul Italian: Italianii au întreprins ieri după amiazi cu mari forțe un nou atac, pe întreaga linie de bătaie, împotriva platoului Vielgereuth. L'am respins și acest atac în mod sângeros similar atacurilor anterioare. Lupta s'a desfășurat foarte violent mai cu seamă în jurul unui punct de razim al nostru la nordvest de munții Maronia. Aci au plecat la asalt în masă compactă 3 bațalioane italiene și au pătruns prin obstacolele distruse, dar detașamentele regimentului 11 din Austria de sus i-a alungat îndărăpt cu baioneta. Intreg atacul s'a sfârșit cu refugiarea Italianilor în tranșeele, din cari au plecat. La marginea nordică a platoului Doberdo, dușmanul a atacat din nou fără rezultat. La Selz, detașamentele regimentului de infanterie nr. 87 i-au alungat pe Italiani din o baie de pietri, care se găsește în linia noastră de bătaie, au respins un atac dușman și au distrus prin explozii pozițiunea dușmanului.

Pe frontul sudoriental: Trupe austro-ungare și germane au continuat trecerea peste cursul de jos al Drinei, precum și peste Sava și Dunăre. Incercările Sârbilor de a ne conturba lucrările au dat greș în toate punctele.

Berlin, 8 Octombrie. — Se comunică dela marele cartier principal:

Pe frontul occidental: După tentativele zădărnice ale Francezilor din 5 și 6 Octombrie, de a ne sparge frontul, ziua de ieri a trecut în Champagne în liniște. La ost de Navarin am curățit de dușman înainte de amiazi prin contraatac partea de tranșee, pe care o stăpâneau Francezii. Am făcut cu acest prilej câțiva prizonieri și ne-a căzut în mână 2 mitraliere. Focul artileriei dușmane s'a potențat către seară iarăși. În cursul nopții au avut loc în unele locuri atacuri de infanterie. Am respins toate atacurile. Cu prilejul unui atac reușit, pe care l'am întreprins la sud de St. Marie-Apy împotriva unei pozițiuni înaintate a dușmanului, am făcut prizonieri 6 ofițeri și 250 soldați. La ost de Argonni, lângă Malancourt am distrus prin explozii mai multe galerii de mine ale dușmanului.

Pe frontul oriental: Grupul mareșalului Hindenburg: Am respins atacurile rusești la nord de Koziary și la sud de lacul Wischeniew.

Grupul prințului-mareșal Leopold de Bavaria: Situația nu s'a schimbat.

Grupul mareșalului Linsingen: La Newel și Omyt (la sudvest de Pinsk) am alungat avantposturile rusești. Ofensiva noastră progresează la nordvest de Czartorysk. Trupele germane din armata generalului conte Bothmer au respins mai multe atacuri rusești.

Pe frontul din Balcan: Trecerea peste Drina, Sava și Dunăre decurge favorabil. La sudvest de Belgrad am făcut prizonieri 4 ofițeri și 296 soldați și am capturat 2 mitraliere. În față cu Bam au căzut în mâna noastră, după luptă, 3 tunuri.

Constantinopol, 8 Octombrie. — Se comunică dela cartierul principal:

Pe frontul Dardanelelor: Afară de sporadice pușcături reciproce și locale n'a avut loc nici un eveniment mai important. 3 torpiloare dușmane, cari s'au apropiat de gura râului Kerevidere și au bombardat aripa noastră dela stânga, au fost luate la țintă de bateriile noastre anatoliene. Pe bordul unui torpilor a izbucnit incendiu, când cele trei torpiloare s'au depărtat în grabă din strâmtoarea de mare.

Pe celelalte fronturi nu se semnalează nimic nou.

Războiul european.

Pământul Macedoniei va fi teatrul bătăliei națiunilor. — Oficiosul guvernului român despre noul războiu în Balcani.

București. — „L'Independance Roumaine”, oficiosul guvernului român ocupându-se de noul conflict armat în Balcani, face următoarea constatare:

„Ori cât de mari sunt tortele împătritei înțelegeri, ofensiva contra Dardanelelor va trebui să treacă în linia a doua. O acțiune în stil mare ca și cea pe care o proiectează înțelegerea, reclamă timp. Vor trece câteva săptămâni până ce trupele înțelegerii vor putea lua poziție de atac în față contra Bulgariei, fie contra puterilor centrale.

Ne aflăm în fața celui mai dramatic punct al conflictului.

Pământul Macedoniei va fi poate curând teatrul unei bătălii a națiunilor, ale cărei urmări vor fi mai decisive decât lupta popoarelor dela Lipsca.

Rezultatul noulor lupte contra Serbiei poate fi hotărâtor chiar pentru rezultatul întreg al războiului mondial și nu-i exclus ca pacea să vină de acolo de unde a pornit războiul european. Rezistența neașteptată a Turciei răstoarnă totul în Balcani...

Au început luptele între Sârbi și Bulgari.

Sofia. — Ziarul Utro, care, se știe, întreține legături cu guvernul bulgar anunță:

„Bulgaria nu va aștepta o declarație formală de războiu, mai ales că din știrile din sudul Bulgariei au și izbucnit lupte și încăierări între trupele sârbești și bulgare dela graniță. Artileria bulgară stă gața de atac pe înălțimile Marodin”.

Rușii se pregătesc de o mare ofensivă.

Berlin. — Corespondentul lui „National Zeitung” anunță dela frontiera Rusiei: Regruparea armatei rusești e terminată, iar noua conducere a armatei, în fruntea căreia s'a pus țarul, a elaborat un nou plan de războiu. Cel 4 generali-comandanți: Alexiev, Ruski Evert și Ivanov s'au întrunit la un consiliu într'un sat în apropiere de Minsk. Consiliul a fost prezidat de țar. Imediat după acest consiliu de războiu țarul l-a decorat pe cel 4 generali cu crucea mare cl. II, probabil fiind încântat de noul plan elaborat.

Regruparea a reclamat transporturi enorme și din cauza aceasta comunicația a fost sistată pentru particulari pe căile ferate din guberniile vestice, Petrogradul și Moscova nu mai au legătură cu guberniile vestice. „Russkij Invalid” scrie că regrupării armatei îi va urma ofensiva generală, care are de scop sprijinirea ofensivei anglo-franceze.

Zürich. — Se anunță din Roma că „Corriere d'Italia” primește din Petrograd următoarea telegramă: Rusia nu va aștepta până la primăvara anului 1916, ci va lua ofensiva acum. Actualmente luptă pe frontul ce se întinde dela Marea Baltică până la frontiera României 2 milioane de Ruși împotriva a două..... și soldați austro-ungari.

Daș chiar acum a fost dusă în front o armată de un milion și jumătate Ruși. O altă armată compusă din 600 mii de oameni stă gata la Odessa. Afară de aceștia mai stau gata încă 2 milioane 100 mii oameni și alte două milioane vor fi instruite la toamnă.

Călătorii, cari sosesc din Siberia spun, că au fost construite pretutindeni căi ferate, șinele au fost dublate, iar trenurile sunt încărcate cu tunuri și munițiune în toate direcțiile.

Trupele antantei în Salonic.

Copenhaga. — Comunicatul oficial sosit la Paris din Salonic spune că până ieri (Joi) au fost debarcați 30 mii oameni. Nu e adevărat că debarcarea ar fi încetat deocamdată. Neîncetat sosesc noi vapoare de transport în portul dela Salonic.

Copenhaga. — După o telegramă din Salonic de Berlingske Tidende trupele franceze și engleze debarcate sunt deja în drum spre Macedonia sârbească. Autoritățile grecești nu numai că nu împiedecă debarcarea trupelor, ci chiar au permis, ca trupele antantei să se folosească de bărcile și podurile din port.

Basel. — Baseler Nachrichten anunță: Trupele debarcate la Salonic se compun din 100 mii de oameni. Două treimi sunt Francezi. Englezii pregătesc o nouă expediție la Salonic.

Noul guvern grecesc.

Atena. — „Agence d'Athènes” anunță: Noul guvern grecesc a fost constituit de 5 foști prim-miniștri: Zaimis, Dragumis, Rallis, Teodokis și Gunaris. Portofoliile au fost distribuite în modul următor: Rallis: justiție și comunicație; Theotokis: comerț și instrucție; Gunaris: interne; Conduriotis: marină; Vanklitas: războiu; Zaimis: prim-ministru și ministru de externe. Noul cabinet a rostit jurământul Joi seara în fața regelui, iar Luni se va prezenta camerel.

Conferințe importante la regele greciei.

Londra. — „Morningpost” anunță din Atena: Ambasadorii francez și englez au avut în numele antantei, conferințe importante cu regele Constantin al Greciei.

Venizelos a plecat la Salonic.

Paris. — Agenția Havas anunță din Atena: Demisionând guvernul Venizelos camera a fost amânată. Venizelos a părăsit Atena și a plecat la Salonic.

Generalisimul armatei bulgare.

Sofia. — Regele Ferdinand a comunicat guvernului, că îl încredințează cu conducerea armatei în calitate de comandant suprem pe generalul Jekoff.

Miniștrii antantei au plecat din Sofia.

Sofia. — Ministrul Rusiei a plecat spre Rusciuc, iar ceilalți miniștri ai antantei spre Dedeagaci. La despărțire în gară au fost de față mai mulți funcționari din ministerul de externe, iar din partea regelui generalul Savoff.

Înțelegere greco-română.

Haga. — „Nieuwe Rotterdamsche Courant” anunță din Atena că Grecia dorește să încheie o înțelegere cu România, care să asigure ambelor țări ajutor reciproc în cazul unui atac bulgar.

Consiliu de războiu în Londra.

Londra. — Agenția Reuter anunță că consiliul de miniștri convocat pe Mercuri a fost amânat pe Joi, când a luat caracterul unui consiliu de războiu. Consiliul acesta a durat timp mai îndelungat. Au luat parte: Asquith, Grey, Kitchener, Lloyd George, Balfour, Landstowne, Bonar Law, Simon și Churchill. La un alt consiliu a luat parte apoi și ambasadorul francez, precum și ceilalți reprezentanți ai guvernului și armatei.

Antanta vrea să debarce la Salonic 300 mii de oameni.

Zürich. — Privitor la numărul trupelor debarcate la Salonic, ziarele italiene publică date foarte diferite. Primul contingent debarcat s'ar compune după ziarele italiene din 30 mii soldați francezi. În Roma se știe, că împătrita înțelegere va debarca 300 mii soldați și aceștia vor fi aduși dela Dardanele. În Italia se discută foarte viu întrebarea că oare retragerea de trupe dela Dardanele nu va implica un pericol pentru acțiunea împotriva Dardanelelor. Roma oficială dovedește față cu această întrebare o atitudine rezervată.

Invaziune rusească în Persia.

Paris. — „Le Temps” anunță: După știrile sosite din Teheran Rușii au transportat trupe în două rânduri la țarm în Euzeli de unde, după o scurtă pauză, au înaintat spre Kasvin. Aceasta dispoziție e prezentată ca răspuns la purtarea Germanilor în Persia și la ocuparea Kesmandsahului de către Turci, ceea ce dovedește că guvernul persian nu e în situație, ca să mențină singur neutralitatea.

Consiliu de miniștri Italian.

Lugano. — Ieri și alaltăieri au avut loc consiliul de miniștri, în cari s'au discutat și s'au rezolvit de urgență privitor la procurarea de muniție și alte proiecte privitor la reforme militare cari afirmativ ar fi de o importanță extraordinară și despre cari ministrul de marină a declarat că pot fi amânate. Ministrul de războiu a raportat despre operațiunile de pe câmpul de războiu, iar Sonino despre noua întorsătură în politica balcanică și a spus, că războiul împătritei înțelegeri împotriva Bulgariei, alături de Serbia și Grecia probabil nu se poate evita.

„Rusia să ocupe Bulgaria!”

Stockholm. — Cu prilejul adunării societății panslavistilor ruși, în expozeul său președintele Basmankow între altele a vestejit atitudinea „trădătoare” a Bulgariei spunând următoarele: „A trecut vremea vorbelor, ci să urmeze faptele. Iar deși am admite că Bulgaria nu are intențiuni agresive față de Grecia, cu toate a-

cestea Rusiei i se impune să-și direcționeze flota spre coastele bulgare și să ocupe Bulgaria. Apoi să se țină o mare Sobranie la Tirnovo, să se aleagă un alt domnitor, eventual dintr'o dinastie slavă”.

Incăierări la frontiera bulgaro-greacă.

București. — Minerva aduce știrea, că deși la frontiera greco-bulgară se luaseră toate măsurile pentru evitarea oricăror incidente și se stabilise chiar o zonă neutră de doi kilometri, Luni, 4 Oct. n., noaptea a avut loc o încăierare între Bulgari și Greci, în apropiere de Gumuldsina. Trupele ce păziau granița depărtându-se, comitații bulgari s'au folosit de acest prilej și au invadat teritoriul grec. Grecii, având acum un pretext, spunând că comitații erau soldați bulgari deghizați, și-au împins trupele până la frontiera bulgară. În caz dacă trupele grecești nu vor fi retrase, se asigură că și Bulgarii vor lua asemenea măsuri.

Comunicatele statelor majore inamice.

Franța.

Paris. — Artileria noastră de calibrul mare a cooperat în Belgia la bombardarea de către flota engleză a bateriilor germane din Westend. În Artois, dușmanul a bombardat întregul nostru front de la Neuville St. Waast până la pădurea din nord de Souchez; am răspuns foarte energic. O bombardare intensă și reciprocă a avut loc la nord de Berry au Bac, spre ferma Cholera și la sud de Sapigneul. Pe frontul din Champagne, a fost o luptă de artilerie, în cursul căreia dușmanul a mai întreprins gazuri înăbușitoare. Intre Meuse și Moselle, la nord de Flirey, a fost o bombardare violentă a tranșeele noastre, dar intervenția bateriilor noastre i-a pus repede sfârșit. În Lorena, o nouă și puternică recunoaștere dușmană a fost respinsă și risipită la sud de pădurea din Ponroy. În Champagne, unul din aeroplanelo noastre prevăzută cu un tun, a nimerit într'un balon captiv german, care a căzut în flăcări. O escadră de 65 aeroplanelo a bombardat azi gara din Vouziers, terenul aviației de lângă acest oraș și gara din Challerance. Peste 300 de proiectile au fost aruncate deasupra obiectivelor militare, cari au fost nimerite. O altă bombardare a distrus un tren în timpul mersului lângă gara din Laon.

Rusia.

Petrograd. — Atacurile germane au mai continuat în regiunea Grossecan, dar nu au avut nici un succes. Artileria grea germană a bombardat gara din Liwnof, la sud-est de Jakobstadt. Un atac german a respins puțin trupele noastre din câteva sectoare între calea ferată și lacul Sventen. Intre lacul Domen, la sud de Dwinsk și Prjsviaty a fost o luptă de artilerie. La est de Sventen, cavaleria noastră a respins pe Germani și a ocupat satul Postavy. După o luptă cu baioneta, am ocupat cimitirul și satele Cermotița și Stacovt, la extremitatea lacului Marot și lângă satul Borojmaya, în regiunea lacului Vişnewskoie. După ocuparea acestor puncte de către trupele noastre, dușmanul a fost considerabil respins de lângă calea ferată Vilejka-Potok și silit să se depărteze spre vest. În regiunea satului Porovoz, pe râul Vilia, la nord de Smorgon, lupta începută ieri a continuat cu înversunare. În cursul luptei lângă satul Zaluje, pe râul Sara inferioară, la sud de Liașevici, unul din batalioanele noastre a isgonit pe dușman din pozițiile sale pierzând numai 9 soldați și totuși capturăm 2 ofițeri și 109 soldați germani. În regiunea râului Styr de mijloc, lângă satul Lamane, la sud-est de Kolky, lupta începută ieri a mai continuat și azi.

Pe râul Serveci inferioară, la est de Novogrodek, trupele noastre, fără a trage un foc au năvălit în satele Juki și Korelitz. Germanii au fugit din pozițiile lor, aruncând armele. Lângă Korelitz au rămas 100 de cadavre germane.

Printr'un atac bruscat în regiunea Novoselki, pe râul Serveci, la sud-est de Novogrodek, Germanii au fost respinși. Am capturat prizonieri, trolee, etc. dar inventariul lor nu s'a făcut încă. Lângă Zarietie și Nissovece la sud-est de Baranovici, dușmanul a fost respins dincolo de râul Sara.

Pe Styr de mijloc, în regiunea Oborki, la sud-est de Kolki, Germanii după o bombardare violentă au atacat trupele noastre. Dușmanii nu au putut parcurge mai mult de o sută de pași când, din cauza pier-

derilor enorme, au văzut că nu mai pot rezista, au luat-o la fugă în cea mai mare dezordine. O luptă crâncenă a început în regiunea Lamane, la sud de Oborki.

După rapoartele primite, aeroplanelo austriace fac recunoașteri în regiunea flancului nostru stâng și, spre a nu fi nimerite de focul nostru ele trec deasupra teritoriului român.

Anglia.

Londra. — Mareșalul French anunță că în ziua de 1 Oct., dușmanul a dat mai multe atacuri în contra pozițiilor noastre. Lupta a ținut toată ziua și am menținut tot terenul câștigat, afară de o întindere de 150 metri la extrema noastră stângă. Poziția noastră a fost complet consolidată. Contraatacurile dușmanului au pierdut mult din vigoarea lor.

În ziua de 29 Septemvrie, dușmanul a făcut să explodeze o mină sub tranșeele noastre de lângă Hooge, la sud de drumul spre Menil și astfel a pus piciorul într-o parte din prima noastră linie, dar printr'un contra-atac, am reluat în ziua de 30 Septemvrie tot terenul astfel pierdut, afară de o foarte mică parte dintr'o tranșee. Astăzi situația e neschimbată.

Aeroplanelo noastre au desfășurat o mare activitate în timpul celor opt zile din urmă: au fost 17 lupte aeriene și aeroplanelo noastre au fost biruitoare în toate afară de una. Aparatele noastre au aruncat o cantitate de bombe pe întreaga rețea de căi ferate la spatele liniilor dușmane: șase trenuri au fost distruse și serviciul a fost foarte desorganizat din această cauză.

Belgia.

Le Havre. — Bombardarea a fost intermitentă pe diferite puncte din frontul nostru. Dușmanul a bombardat Ramscapelle, Caeskerke și Reninghe. Din cauza bombardării aviatorilor francezi dușmanul a făcut o demonstrație în fața pozițiilor noastre din Dixmude; o parte din tranșeele noastre în fața localității Dixmud, au primit peste 400 de bombe. Dușmanul a reușit să ocupe o mică parte din tranșee, dar a fost isgonit numai decât. Artileria germană a arătat puțină activitate după amiază. Am ripostat energic bateriilor germane și am executat tiruri de represalii foarte folositoare.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 9 Octomvrie 1915.

Poezia ardelenescă.

În zilele trecute a apărut la Cluj în tipografia „Carmen” Petru P. Barițiu un volum de versuri intitulat: *Flori Albastre* și semnat P. P. Roșca. Volumul cuprinde 113 pagini (Prețul cor. 2) iar venitul realizat din vânzare e destinat orfanilor rămași în urma eroilor morți pe câmpul datoriilor.

În fruntea volumului se publică o scurtă prefață a dlui Aurel Ciato fostul director al „Revistei politice și literare” ce apărea la Blaj.

Această colecție de poezii scrise în limba veche și înțeleaptă merită toată atenția publicului nostru. Sunt poezii ușoare ce se citesc cu plăcere. Tema principală a versurilor dlui P. P. Roșca e dragostea. O dragoste ideală, eterică, o dragoste de vis....

Citez la întâmplare o drăgălașă poezie, în care plutește ceva dulce și tulburător din parfumul, din aroma cântecelor japoneze:

Inima-mi ca altădată,
Către tine va veni...
Veseli eu nu voi mai fi
Niciodată, niciodată!...

Lumea asta blestemată
Nu va ști că te-am pierdut
Adoratul meu avut,
Niciodată, niciodată!...

Mut, cu inima ntristată
Eu ades aş vrea să plec
Desnădeidea să mi-o nec,
Dar nu pot vai! niciodată!...

Aș putea să umplu pagini cu citate frumoase din acest volum. Cei ce vor să facă intimă cunoștință cu sufletul acestui cântăreț al iubirii, vor citi volumul „Flori Albastre”, volumul acesta de poezii curate, care poartă purul titlu din care și-au făcut un blazon marii romantici germani.

* † Grigore Ioan. „L'Indépendance Roumaine” aduce următoarea veste emoționantă:
Se anunță din Ploiești, că în comuna Mă-

lăești a încetat din viață veteraniul Grigore Ioan, unul dintre eroii războiului de independență și el a fost cel ce la asaltul Griviței a prins întâiul steag turcesc și l'a depus la picioarele prințului Carol. Numele său figurează în memoriile regelui Carol. După războiul din 1878 Grigore Ioan a trăit în mizerie și n'a încetat să lucreze pentru susținerea unei familii foarte numeroase.

Ne înduioșăm în fața modestului mormânt al acestui brav care a lăsat în urmă-i un nume scump Românilor, un nume nemuritor înscris pe glorioasa pagină a țării sale.

Nu mai primim „Journal de Genève”... Monitorul Oficial anunță că d. ministru de comerțiu a detras debitul postal pe teritoriul Ungariei ziarelor elvețiene *Journal de Genève* și *Tribune de Genève*.

† Emanuil Epescu. Plecat din Arad abia de o lună și jumătate Emanuil Epescu, soldat al batalionului 28 de vânători de aici, a murit străpuns de un glonte prin piept, la 24 Septemvrie, în luptele crâncene dela granița Galiției, între Z. și Alexienec. A fost unul dintre cei mai iscușiți culegători ai tipografiei noastre și mai bine de 20 de ani ai vieții i-a închinat profesiei acesteia nobile. Vestea morții sale a deconcertat pe colegii săi de profesie și a trezit regretele noastre, căci Epescu era de un spirit ager, o mână isteată și un gust estetic, pe care în calitate de paginator mai ales îl imprima zi de zi ziarului. Nu era un spirit sector de clasă, un sindicalist riguros, care lucrează numai ca să câștige paraua în termenul fixat, ci o inimă caldă, emoționantă, românească, ce se interesa de conținutul articolelor din ziar și știa să aleagă litera pregnantă corespunzătoare. Un tip al hărniciei românești. Tinem să știe publicul nostru cine a fost unul dintre acei anonimi de valoare, cari la Tribuna Poporului, Tribuna și până la intrarea sub arme la Românul, atâția ani a colaborat la progresul tehnic al presei noastre, ca culegător și paginator.

Moare în vârstă de 34 ani, în urmă lasă o mamă văduvă, un frate prizonier și câțiva nepoți, cărora le purtase deosebită grije.

Fie-ți somnul lin, Epescule!

„Astra”, acesta este titlul unei noi mari publicații literare românești, care va apărea la 14 Octomvrie la București, sub îngrijirea publicistului de talent, Ioan Gorun-Hodos. Noua revistă va apărea de două ori pe lună, cu un elegant volum de 128 pagini, cu numeroase ilustrații colorate și cu o bogată materie literară.

† Elena de Mocsonyi n. Somogyi de Gyöngyös. Din prilejul decedării venerabilei matroane familia răposatei a lansat următorul anunț funebrel: Văduva contesă Livia Bethlen n. Mocsonyi de Foen atât în numele ei cât și al fiicelor sale contesă Margareta Bethlen n. contesă Bethlen, și Elena Salamon de Alap n. contesă Bethlen, al surorii sale văd. contesă Georgina Bissingen-Nippenburg n. Mocsonyi de Foen cu fiicele ei contesa Hanna Teleki n. contesa Bissingen-Nippenburg și contesele Livia, Vera, și Gina Bissingen-Nippenburg, al unchiului său Ladislaus Somogyi de Gyöngyös cu familia, al mătușei sale văd. baroneasă Gizella Nyáry n. Somogyi de Gyöngyös cu familia, mai departe al văduvei Teresia de Mocsonyi n. Horvath de Zalabér cu familia, și al prietenei vechi și credincioase Luisa Koch precum și al tuturor rudeniilor, cu inima frântă de durere aduce la cunoștință, că preaiubita ei mamă Elena de Mocsonyi n. Somogyi de Gyöngyös a încetat din viață după îndelungate suferințe la 5 Oct. st. n. 1915 în al 77-lea al vieții la Budapesta. Rămășițele pământești ale defunctei se vor sfîrși la 5 Oct. st. n. în locuința din Budapesta, IV. Veres Pálné-utca 8 și se vor așeza spre vecinică odihnă în mausoleul familiar din Foen. Parastasul se va celebra la 3/16 Nov. a. c. la orele 10 a. m. în bisericele gr. or. române din Foen, Birchis, Căpălmaș, Tela și Budapesta. — Budapesta, 6 Oct. 1915. *Odihnească în pace!*

În Germania. Din „Strassburger Post”: O ordinațiune imperială vestește că numele alor aproape două sute cincizeci de comune din Alsacia și Lorena au fost înlocuite de nume germane.

Episcopul Gherlei restabilit. Din Balatonfüred ni se comunică: P. S. Sa episcopul Gherlei Dr. Vasile Hossu, care e de atâta vreme acolo, pentru restabilirea sănătății Sale sdruncinate, — se simte acum mult mai bine, în stare de reconvașență. Se crede că peste zece zile, reconfortat, P. Sa se va putea întoarce la Gherla, spre bucuria credincioșilor Lui din această dieceză. (F. P. R.)

Contele Andrassy în Berlin. Se anunță din Budapesta: Contele Andrassy, consilier intim, a călătorit la Berlin unde va rămânea câteva zile.

Furt la poșta din Timișoara. Se anunță din Timișoara: La poșta de acolo Marți înainte de amiază s'a pierdut un sac de poștă în care se aflau piese de mai multe mii coroane. Furtul l-au comis servitorul de poștă Iosif Berar și vizitiul de poștă Mateiu Balcici cari au fost deținuți. Cea mai mare parte a banilor s'a aflat la ei.

Călugări bulgari uciși de o mină. O telegramă din Balcic anunță că între Varna și Euxinograd, aproape de Ekrene se află mănăstirea sfântul Constantin în fața căreia valurile mării au aruncat pe țărmure o mină. Câțiva călugări crezând că vor afla vre-o comoară în „vasul de fier” au vrut să-l sdrobească cu o săcură. Mina s'a spart și călugării au fost sfârticați în bucăți. Bubuitura a fost atât de puternică încât s'a auzit dela Balcic.

Zece ani temniță. Locuitorul Grigorie Pap din Dragomirna Maramurășului a fost acuzat că cu prilejul invaziei rusești dela 5 Octomvrie 1914 în Maramurăș a câștigat hrană în satul său pentru Cazaci, i-a provăzut cu păpușoiu, le-a arătat localitățile oficiului pretorial de unde Cazacii au luat toate armele strânse dela poporație. La 13 Oct. a fost deținut. A fost pedepsit de către tribunalul din Dobrițin la 10 ani închisoare. Curia s'a ocupat cu chestia aceasta la 7 Septemvrie cor. și a respins apelurile înaintate, astfel că sentința tribunalului din Dobrițin este validă.

Ruperi de nourii în Italia. Ruperi de nourii au făcut mari devastări pe Riviera italiană. Din Rapallo, Santa Margherita și Chiavasi au sosit știri, cari pomenesesc despre 22 morți și sute de răniți. Pagubele pricinuite terenelor cultivate se evaluează la peste zece milioane.

† **Ioan Pașca** paroh rom. gr. or. în Geaca, după un morb îndelungat a decedat în vârsta de 56 ani. Inmormântarea s'a făcut în 30 Sept. în cimitierul bisericii gr. or. din Geaca.

Odihnească în pace.

Un pod de sticlă. În statul federativ nord-american Colorado se face peste râul Arkansas un pod din table de sticlă de un metru și jumătate groase, cari sunt încercuite cu rame de fier. În Germania încă se fabrică deja stâlpi de telegraf din sticlă, cărora li se dă puterea recerută, turnând masa de sticlă în jurul unei impletituri de rămă groasă de metal. Acești stâlpi de sticlă sunt cu mult mai durabili, ca cei obicinuți și sunt mult mai bine de folosit în țările tropicale; fiind apărate în contra insectelor și rezistă mai ușor climei decât cele din lemn ori din metal.

Avara. O cocoană foarte bogată însă foarte avară zise către prietenile sale la cari prânzia:

— O, domesticii aceștia sunt foarte fericiți, ei se nutrește ca și mine „ei beau acelaș vin ca și mine”.

— Iată, îi zise prietena sa, cred că-i mai corect să zici: „da bei acelaș vin ca ei”!

2000 de traduceri a poeziei „Ueber allen Eipfeln ist Ruh”. Ziarul „Svenska Dagblad” a publicat nu de mult un concurs pentru cea mai bună traducere a celebrei poezii a lui Goethe: „Ueber allen Eipfeln ist Ruh”.

Interesul a fost extraordinar de mare. S'au prezentat la concurs nu mai puțin ca 2000 de traduceri trimise din toate regiunile Svediei.

Ca o curiozitate lășăm să urmeze aici poezia care a fost încoronată cu premiul sus numitului ziar:

Oefver bergens kammars
dag dör.
Bland trädens Stammar
ej dü hör
faglarnas flock.
I kronorna kvällsvinden sommar
Vänta, snart domnar
Kjarta du Ock.

x Trăsuri pentru copii, trăsuri ce se pot desface, scaune pentru copii, paturi pentru odihnă, rețicule, pungă, palării de mătase, de gumă și de antilop pentru dame, pardesii de gumă pentru femei și pentru bărbați, asortiment foarte bogat și prețuri foarte ieftine la firma: Hegedüs Gyula, Arad, bulevardul Andrássy nr. 16. (Fi 2497)

Cafea ieftină!!!

Firma noastră de import F. A. Degan în Flume (Postafiock nr. 163.) ne avizează că a primit un transport mare de cafea, deci o vinde cu prețuri tare reduse. Scrieți românește!

No. 1	Cafea Santos, aleasă și frumoasă	1 kgr.	4.60 cor.
„ 10	„ Cuba fină, frumoasă	1 kgr.	4.80 „
„ 14	„ Cuba cea mai fină	1 kgr.	5.20 „
„ 15	„ Cuba mărgele aleasă	1 kgr.	5.20 „
„ 16	„ Cuba specialitate	1 kgr.	5.60 „
„ 24	„ Ceylon fină	1 kgr.	5.40 „
„ 21	„ Iava aurie	1 kgr.	5.20 „
„ 106	„ „Victoria” cea mai fină	mixtură 1 kgr.	5.60 „

5 kgr. se trimite cu poșta francat și vămuit prin rambursă.

Ultima oră.

ULTIMATUL ITALIEI CĂTRE GRECIA.

Atena. — Ministrul Italian de aici a prezintat ministrului de externe grec o notă a guvernului italian. Dacă în decurs de 48 de ore — spune nota italiană — Grecia nu dă declarație acceptabilă relativ la permisiunea debarcării de trupe a puterilor Înțelegerii, trupele italiene vor debarca în sudul Albaniei, în Epir și în insulele grecești.

RUȘII STAU GATA DE ATAC CONTRA BULGARIEI.

Ungheni. — În Basarabia, Rușii au concentrat la Lipcani mari forțe și detașamente de trupe volante, cari stau gata de acțiune pentru o ofensivă contra Bulgariei.

FLOTA RUSEASCĂ ÎN FAȚA PORTULUI CONSTANȚA.

Sofia. — „Utro” anunță: În dreptul portului Constanța a apărut o flotilă rusească, compusă din 3 cuirasate, 5 cuirasate auxiliare și torpiloare distrugătoare. Numeroase vase având trupe pe bord au plecat din portul Odesa spre Varna. Rusia vrea să forțeze debarcare de trupe la Varna. Bulgarii au așezat pe înălțimile deia Varna tunuri de calibru mare.

TARUL VA TRIMITE BULGARIEI DECLARAȚIE DE RĂȘBOIU.

Roma. — „Giornale d'Italia” primește informațiunea, că țarul a hotărât să trimeată Bulgariei un ultimatum, care va fi urmat de o declarație colectivă de rășboiu din partea Angliei, Franței, Belgiei și Serbiei. Face o foarte mare senzație faptul, că semioficiosul italian nu amintește de loc despre Italia.

Kenjiro Tokutomi.

Până la moarte...

Roman japonez.

Tradus în românește de: P. Robescu.

(Urmare)

(48)

Dar când seara cădea plină de pace peste puntea de comandă, când noaptea trecea peste cabina lui fără să-l prinză somnul, atunci toate notele triste ale amintirii dureroase, dădeau năvală.

Trecuse multă vreme. Acum, intensitatea durerii sale se transformase într'o atonie melancolică continuă, sufocată de tensiunea muncii obositoare.

Mama sa îi scrisese în două rânduri, urându-i să se întoarcă sănătos. Cu toată starea sufletească tristă în care trăia nu se putea opri să nu se gândească la singurătatea în care se găsea bătrâna lui mamă, și se ruga pentru li-

niștea ei; în sufletul său însă, durerea și amărăciunea produsă de dânsa era așa de vie, că simțea că n'o să uite niciodată. În minte avea imprimată profund, dulcea imagine a nenorocitei copile, și în fiecare noapte, în vis, vedea escadra inamică distrusă, dânsul pe patul de moarte și fața palidă a nevestei sale bolnavă.

Trecuseră trei luni fără să primească vre-o știre dela dânsa. Mai trăia? Nu... ba, da, trăia, trebuia să trăiască. Cum nu trecea nici o zi fără ca gândul său să nu sboare la dânsa, tot astfel și dânsa trebuia să se gândească la el... Nu-și juraseră să trăiască și să moară împreună?

Descori lui Takeo îi venea în minte clipa celei din urmă despărțiri. Ah! unde era Nami, care în amurgitul acela, la Zuschi, îi spunea să se întoarcă de grabă, cu glasul uneia ce-și ia vecinicul rămas bun? Unde era? Takeo se uita împrejur ca un lunatic și în fața minții lui turburată, îi apărea figura palidă a ei, învăluită în razele lunii.

Mâne, poate o bombă inamică îl va culca la pământ, rupând firul vieții sale, care era ca un vis urit... Îi veni în minte mama lui sigură... se gândi la tatăl său mort, la zilele frumoase petrecute la Jedajima, și iar se gândi la Nami-san...

— Kawashima!

Takeo tresări, simțindu-se bătut pe umeri.

— Ce noapte frumoasă! Cine ar zice că navigăm spre bătlie?

Takeo plecă capul, își înghiți lacrimile ce-i întunecau privirea și ridică ochianul... Luna imprăștia lumina sa cristalină și nimic nu se vedea peste apa sclipitoare a mării...

Pierise luna și cerul începuse să ia o culoare roșie: zorile zilei de 17 Septemvrie apăreau peste Marea Galbenă. La ceasurile șase, flota japoneză se apropiase de insula Haiyang. Canoniera Akagi fusese trimisă să vadă dacă trecerea este liberă, și se aștepta să se întoarcă. Flota înainta mereu, și după puțin timp ajunse la punctul Takooschan, de unde se vedea Talu și insulele Seolu.

La 11, Takeo ieși din sala de mâncare și se urcă pe punte, când se auzi un glas:

— Fum!

Imediat, puntea răsună de sgomotul de pași. Takeo, cărui îi bătea inima să-i spargă pieptul, rămase nemișcat în mijlocul scării. Un marinar, se oprise în vârful scării, așteptând. Amândoi se uitară unul la altul:

— Se arată inamicul?

— Așa cred.

În două sărituri Takeo fu pe punte și se uită și el în zare... Semnalul de alarmă răsună în aier și bandiera fu ridicată pe catargul din mijloc. La proră, câțiva marinari așteptau. Pe punte, comandantul, secundul și alți ofiteri se uitau toți într'o parte... Departe... departe... acolo unde cerul se reazimă pe apă, se vedeau dungi de fum negru, una, două, trei, patru, cinci, șase, șapte, opt, nouă, zece: flota inamică.

(Va urma)

Redactor responsabil: Constantin Savu.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Victor Berariu, Capuvar. Am primit 7 cor. în abonament până la 26 Decemvrie 1915.

Ioan Oltean, Novoli. Am primit cor. 6, în abonament până la 15 Noemvrie 1915.

ANUNT

La subsemnata societate află aplicare imediată

Un comis (căfă) și un ucenic.

Condițiuni favorabile.

„Consum” societate comercială pe acții.

Blaj (Balázstfalva)

(Co 2528—3)

GHINDĂ ȘI JIR

se caută de urgență pe lângă condițiuni favorabile

in cantități mai mari.

Ofertele, — indicând prețul per vagon dela gara de încărcare, — sunt a se adresa la

**Bauernbund-Warenabteilung
Budapest**

(Ba 2527—3)

Vilmos császár-ut 60 sz.

Hidroterapie și masaj.

Subscrisul aduc la cunoștința tuturor institutelor de hidroterapie și masaj, că după o praxă îndelungată de vre-o câți-va ani la scalde de primul rang, ași dori de a fi angajat la vre-un institut de cură și sanator ca maser resp. în fachul de sus amintit.

Angajatori sunt rugați a se adresa la

Ru 2525—3

Gavrilă Rusu,

expert în hidroterapie și masaj.

Bistrița (Besztercze) Sieghofgasse Nr. 5.

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) **Petru Benea**, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911 — 1912

Vin alb — — —	1·10	1·00
Rizling — — —	1·15	1·10
Roșu de Mîniș — —	1·60	1·20
Carbenet — — —	1·40	—

Vinuri vechi și noi din anul 1914.

Vin alb — — —	—·90	—·80
Rizling — — —	—·92	—·82
Șiller — — —	—·96	—·86

Vinul se expdiază cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni.

Pentru Calitatea vinului garantez.

No 2512

Petru Benea

propr. și neg. de vinuri

Világos (Arad m).

MOARTEA

CĂLBEAZEI

e asigurată prin folosirea medicinei inventată și fabricată de Dl. farmacist **Simeon Oniciu** în Abrudbánya (Abrud). — Aceasta medicină concesiionată și sub numele de

„PARASITIN“

se vinde exclusiv numai în farmacia subscrisului în Ab-ud.

SIMEON ONICIU

FARMACIST.

ABRUDBÁNYA.

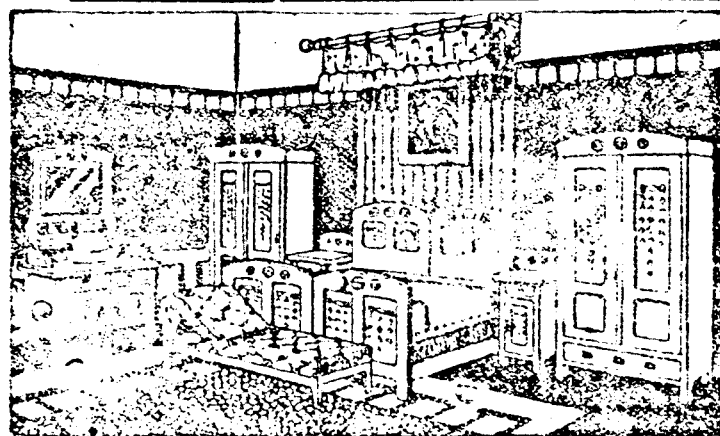
(O 2515—3)

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1914.		ACTIV		1915.		
13 Septemvrie				5 Septemvrie	12 Septemvrie	
153 560 016	} stoc } metalic	aur (monete)	172 667 656	} aur (monete)	} aur (monete)	
—		" (depozitat)	25 220 000			
210 135 060		100 000	" (lingouri)			260 000
605 900		56 475 044	trate și disponibil consid. ca aur			75 814 310
258 875 760	Argint și diverse monete			436 691	417 186	
121 502 116	Efecte scontate			202 656 402	204 369 815	
11 273 958	{ 34 874 500 Impr. pe ef. publice		26 302 200	} 50 422 303	} 51 223 728	
—	{ 145 420 000 Impr. pe ef. publ. în et. crt.	48 804 000				
11 999 357	{ 86 627 616 58 792 384 din care nu s'au ridicat lei	23 682 472	24 921 528	11 273 958	11 273 958	
16 759 377	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)			245 501 348	249 008 499	
4 036 281	Imprumutul statului în cnt crt pe bonuri de tezaur 3% aur (1914/1915.)			10 699 576	10 699 576	
6 742 809	Efectele Capitalului social			16 407 177	16 407 177	
1 088 511	Efectele fondului de rezervă			3 956 681	3 956 681	
774 235	" amort. imobil. mobil. și mașinilor			6 738 025	6 738 025	
134 170 095	Imobile			1 111 153	1 111 153	
310 951 610	Mobilier și mașini de imprimerie			793 506	808 464	
37 672 144	Cheltuieli de Administrațiune			139 112 216	138 768 116	
23 064 782	Efecte și alte valori în păstrare			300 000 000	300 000 000	
6 843 350	Bonuri de tezaur 3% aur în gaj p. Imprum. Statului			164 319 741	165 472 151	
1156 495 345	Efecte în gaj și în păstrare provizorie			20 804 489	20 833 152	
12 000 000	Conturi curente			21 752 310	21 756 407	
37 203 800	Conturi de valori			39 518 300	41 061 840	
5 526 192	Conturi diverse			1 509 375 290	1 517 867 893	
566 083 205	Capital			12 000 000	12 000 000	
3 810 594	Fond de rezervă			39 804 376	39 804 376	
3 675 766	Fondul amort. imobil. mobil. și mașinilor			5 907 700	5 907 700	
25 396 874	Bilete de bancă în circulațiune			714 567 890	719 306 795	
445 121 705	Profit și Pierdere			4 902 667	4 902 667	
57 677 209	Dobânzi și beneficii diverse			2 847 664	3 235 185	
1156 495 345	Conturi curente și recipise la vedere			54 291 226	55 880 199	
	Efecte și alte valori de restituit			603 431 957	604 240 267	
	Conturi diverse			71 621 810	72 590 704	
	Taxa: Scont 6%, Dobânda 7%			1 509 375 290	1 517 867 893	

**STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile
VARȘET, strada Kudritzner numărul 44—46.**

Cea mai renumită

mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de pianе excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut. — (Sa 113)

Haine de vară,

pardesiuri, haine pentru bărbați, haine pentru baluri, articli de toaletă, umbrele, perdele de dantele și de pânură se curățesc și vopsesc cu multă grijă și specialitate în

stabilimentul meu industrial de vopsitorie de pânuri și de curățitorie chimică,

aranjate cu cele mai noi mașini din străinătate. — Despărțământ special pentru curățitul, vopsitul pălăriilor pentru bărbați și femei. — În cazuri de moarte hainele de pânură și de mătasă, hainele pentru bărbați etc. se vopsesc grabnic în negru. — Hainele de bărbați date spre curățire se și reparază cu specialitate în croitoria mea specială. — Scrisori de recunoștință din toate părțile țării.

Lucza József, vopsitor de pânuri și curățitor chimic **Szeged.**

TELEFON:
994.

Prăvălie și stabiliment principal:
str. Laudon, nrul 9., colțul
pieței Valeria. (Lu 2106)

TELEFON:
994.

In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de ciocoladă și zaharicale pentru prețuri de fabrică. :: ::
In depozit: Kugler, Heller, Túrth și Manner. :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,
Piața Andrássy, colțul Salacz utca
Telefon 1059. Telefon 1059.
(Ca 2270)

No 152

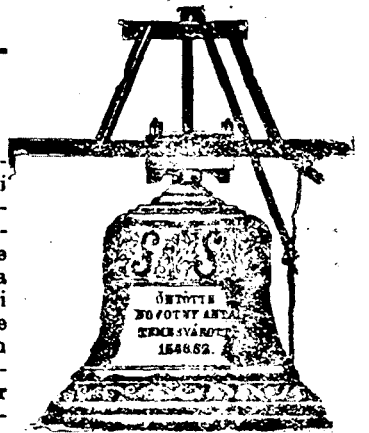
Premiul cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorla de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alul

Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara-Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latare fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire CLOPOTELE GĂURITE, de dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri și figura S și au un ton mai intensiv mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrația mai voluminoasă decât cel de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kgr. este egal în ton cu un clopot de 451 kgr. patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preajustarea clopotelor vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toate de metal. —

Prețuri-curente ilustrate trimit gratuit.

ATELIER DE CURELARIE, ȘELĂRIE și COFERARIE ORENDEG. & FEIRI W.

ODINIOARA SOCIETATEA CURELARILOR
Strada Cisnădiei 45. SIBIU, Helftauer-gasse 45.

Magazin bogat în articole pentru curățat, călărit vânat, sport și volaj, poclăzit și procovățuri, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie pe lângă prețurile cele mai moderate. CURELE DE MĂȘINI, CURELE DE CUSUT ȘI LEGAT SKY (vârșobi), permanent în depozit. Toate articolele din branșele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin. Liste de prețuri la cerere se trimit franco. (O-9)

Comandele prin poștă se efectuează prompt și conștientos.

SZLANNÁR ÉS RÓTH

întreprindere de pictură de sticlă, altare, biserici și sticlărie decorativă

Oradea-mare (Nagyvárad), Arany-János-u. 14.

(Sa 2166)

Execută foarte frumos pictarea de sticlă, biserici, altare, icoane și fresco, toffelul de lucrări de marmoră. Execută decorațiuni de sticlă, lucrări de mozaic italiene și americane. Aurituri și pictarea tablourilor staționare.

CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC
ROMÂNESC DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

„CONCORDIA”

SOCIETATE
PE ACȚIUNI

ARAD,

STR. ZRINYI
NRUL 1/a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie, ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat oțel, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare toffelul de opuri, reviste, fol, placate, registre, tipărituri pentru bănel și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunșul funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine. — Executare promptă. — Prețuri moderate.

Unde

se pot cumpăra
cele mai bune și
mai elegante

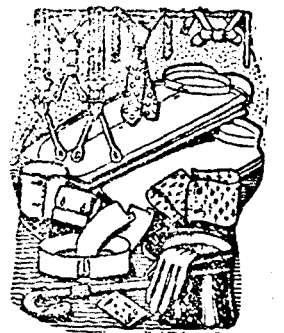
PLOIERE?

Unde se pot afla noutățile
cele mai moderne — **En-tout-cas**
și ploiere pentru dame și bărbați în executare perfectă și
estetică, de calitatea cea mai bună și cele mai moderne

albituri pentru bărbați

în executare recunoscută de cea mai bună.

Cămeși de modă albe și colorate;
GULERE și **MANGETE**
albe și colorate; **BATISTE** de buzunar;
BRATELE; **CRAVATE** pentru gulere
simple și duble; **CĂMEȘI** din păr de
camilă; **CIORAPI** și alți articlii de modă
p. bărbați în sortiment bogat și cu pre-
țurile cele mai ieftine se pot cumpăra dela

GUSTAV SCHMIDT

fabrică de paraplee și prăvălie de articlii de modă pentru bărbați

SIBIU (Nagyszeben), Piața mare, palatul „Bodenkredit”.

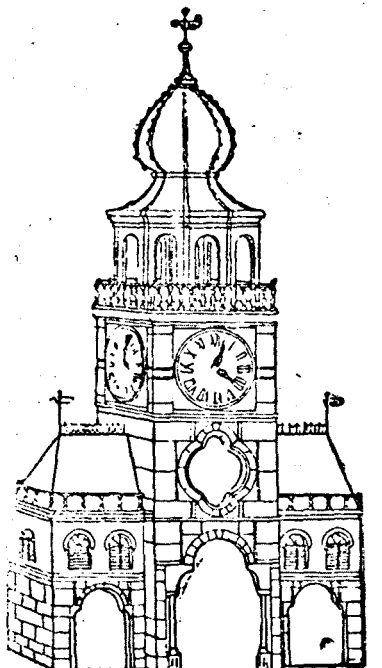
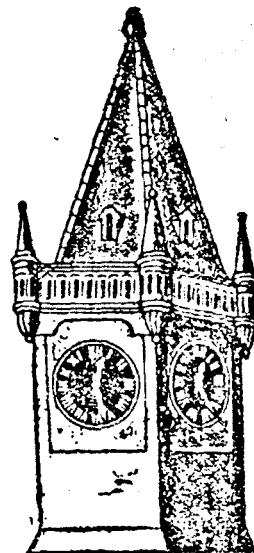
CEASURI PENTRU BISERICI.

SZÁNTHÓ GYULA

fabrică de ceasuri pentru biserici

NAGYVÁRAD,
Damjanich-utca 30 szám.

Oferă ceasuri pentru biserici cari se trag odată pe săptămână, odată la 8 zile și odată la zi, durabile și precise. Prețuri ieftine. Fabrică cu putere electrică. Garanția pe mai mulți ani. Prețurile la dorință se trimit gratis. Plăci (tablă) pentru ceasuri cari luminează noaptea, executate admirabil. — Prețuri ieftine. (Sa 88)

Liferantul diecezelor gr. or. și gr. cath.